

Nr 299.

Godkänd av första kammaren den 15 juni 1932.

Godkänd av andra kammaren den 16 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående brottslig ungdoms tillrättaförande i större utsträckning än för närvarande utan insättning i uppfostringsanstalt samt angående en mera mångsidig yrkesutbildning m. m. vid skyddshem för vanartig ungdom.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 16.)

(Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 3.)

Till Konungen.

Uti särskilda inom riksdagen väckta motioner har gjorts hemställan *dels* att utredning måtte komma till stånd huruvida och på vad sätt brottslig ungdom måtte i större utsträckning än för närvarande kunna tillrättaföras utan användande av insättning i uppfostringsanstalt, *dels ock* därom att utredning måtte verkställas angående lämpliga åtgärder i syfte att vid skyddshem för vanartig ungdom vinna mera mångsidig yrkesutbildning och bättre uppdelning av elevmaterialet med hänsyn till ålder, sinnesbeskaffenhet och yrkesintresse.

I anledning av motionerna hava yttranden i vederbörlig ordning inhämtats från skyddshemsinspektören, barnavårdsinspektören och styrelsen för statens uppfostringsanstalt å Bona, varjämte Svenska diakonissällskapet och Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet beretts tillfälle inkomma med utlåtanden.

De med motionerna avsedda önskemålen finner riksdagen beaktansvärda. Om ock en avsevärd utveckling på nu ifrågavarande område ägt rum, torde åtskilligt ännu återstå att förbättra. De i motionerna framförda synpunkterna äro ej heller nya utan hava sedan länge varit föremål för dryftande i skilda sammanhang.

Vid överlämnandet till anstaltsvård av barn och ungdom böra redan enligt lagstiftningens mening såväl domstolar som barnavårdsnämnder låta åtgärden föregås av noggrannast möjliga prövning av alla på frågan

inverkande faktorer. Tvångsuppfostran på grund av lagens medgivande bör ej tillgripas, för såvitt ett gott hem förefinnes. Vederbörandes förståndsutveckling skall ock av domstol prövas, innan sådan fostringsåtgärd beslutes. Förhandenvarande lagstiftning erbjuder därför redan nu möjlighet till i viss omfattning fri och på omdömet i varje särskilt fall grundad prövning.

Då det gäller skyddshemselever saknas ofta nöjaktig möjlighet till yrkesval och därpå grundad yrkesutbildning, enär de befintliga skyddshemmen i regel äro för små. I någon mån torde detta förhållande ock sammanhänga med en tidigare förhärskande uppfattning, att som uppfostringsmedel jordbruks- och därmed sammanhörande arbete ansetts så lämpligt som uppfostringsmedel, att det erhållit en helt dominerande ställning. En undersökning av eleverna vid olika anstalter ger dock vid handen, att flertalet kommer från städer och stadsliknande samhällen. Givet är, att detta flertal efter utbildningstiden söker sig tillbaka till den miljö, varifrån det kommit. Detta förhållande synes riksdagen värt synnerligt beaktande.

Sedan år 1911 lämnas å Bona utbildning även i andra yrkesgrenar än jordbruk, och detta har utan tvivel lämnat goda resultat, som mana till att gå vidare på den sålunda inslagna vägen. Samma erfarenhet torde hava vunnits å Hall och Skrubba. En längre driven uppdelning av eleverna i avseende å ålder än som nu tillämpas kunde enligt riksdagens uppfattning måhända också vara motiverad.

Frågan om anbringandet i samhällsnyttig verksamhet av från anstalt utskrivna elever synes vidare vara värt ökat beaktande. I detta avseende torde frågan lämpligen kunna prövas vid pågående utredningar om åtgärder för avhjälpande av arbetslösheten bland de unga eller om hjälpåtgärder för frigivna fångar. Av Bonastyrelsen framställt önskemål om utskiljande av hel- och halvabnorma individer från övriga elever torde böra beaktas, ej minst från synpunkten av den större och dyrbarare bevakning, som dylika kräva, och den fara de utgöra för övriga, jämförelsevis lätt påverkbara elever.

De i motionerna framlagda förslag till förbättrad yrkesutbildning synas huvudsakligen avse den manliga ungdomen. Vad här ovan anförts gäller jämväl detta klientel. Beträffande motsvarande förhållanden i fråga om den kvinnliga ungdomen, har riksdagen ej funnit skäl att påyrka någon förändring, då erfarenheten av den hittillsvarande anordningen av sådan ungdomsvård icke synes riksdagen påkalla ändring.

Vid upprepade tillfällen har tidigare frågan om förbättrad ungdomsvård för personer i övergångsåren varit under övervägande i riksdagen. Senast vid innevarande års riksdag hava motioner väckts angående ändrad barnavårds- och ungdomsvårds- och lagstiftning. Rörande dessa motioner, som huvudsakligen tagit sikte på ungdom i åldern 18—21 år, har riksdagen meddelat sitt beslut genom skrivelse den 21 mars, nr 83. Givet är, att dessa motioner äga ett nära samband med nu förevarande motioner.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att de med ifrågavarande motioner avsedda frågorna måtte göras till föremål för utredning samt att för riksdagen måtte framläggas de förslag i ämnet, var till utredningen kan föranleda.

Stockholm den 16 juni 1932.

Med undersåtlig vördnad.